

A ház pincéjében felmértük és lerajzoltuk a központi torony ÉK-i sarkának maradványait. Itt a falat a saroknál – egy újabb pincehelyiség kialakításának szándékával – 70–80 cm szélességben áttörték. A falmagban falazótéglákból rakott két kiegyenlítő sort figyeltünk meg. Amennyiben valóban itt helyezkedett el a torony ÉK-i sarka, úgy a központi torony falvastagságának meg kellett haladnia a 3,2 m-t.

MRÁV ZSOLT

117. Dunaszekcső, Kossuth Lajos utca 28.

(Baranya megye) Ró

2007. július 16-án helyszíni szemlét végeztem Dunaszekcsőn, ahol a Kossuth Lajos utca K-i oldalán az úttest szélét több száz méter hosszan felbontották. Az aszfalt alatt kavicsos feltöltés, homok és talajvíz volt. Az árkok nagy részét odaérkezésemkor már félig visszatöltötték, ledöngölték. Néhány szakaszon azonban valószínűleg a római útburkolat lapos kövei látszottak. A magas talajvíz miatt a kövek alatt levő rétegeket nem állt módomban megvizsgálni. A Kossuth Lajos utca 28. előtt, valamint a Kossuth Lajos utca és az Ady Endre utca kereszteződésénél az úttest K-i felbontott széle alatt, mintegy 60 cm mélyen látszottak az egykori út kövei.

GÁBOR OLIVÉR

118. Dunaszentgyörgy, 6. sz. főút nyomvonala

121+650–124+800 km-szakasz

(Tolna megye) B, LT, Ró, Á

2007. június 15. és július 23. között próba- és megelőző feltárást végeztünk a 6. sz. főút burkolat-megerősítési munkálatai kapcsán. Mintegy 2700 m hosszan humuszoltuk le a területet az autópályák jobb és bal pályája mellett. A feltárás a jelenkori vízelvezető árok mentén folyt. Ásatási területünk 2417 m hosszan, 5–6 m szélességben terült el, követve a beruházás által veszélyeztetett területek kiterjedését. A feltárt 110 objektum közül 26 gödör, 6 árok, egy nyílt tűzhely és 6 épület az őskorra keltezhető. Ezen belül is az urnamezős kultúra kései szakaszára (12 gödör, 2 épület, 1 árok), valamint 4 kelta ház és 2 gödör a késő vaskorra datálható. Az épületek általános jellemzője, hogy félig földbe mélyítettek, téglalap alakúak, lekerekített sarkúak, ledöngölt vagy lejárt padlóval és cölöphelyekkel rendelkeznek. Az objektumok másik része a Kr. u. 4–5. századra, az Árpád-korra és a kora újkorra tehető. A Kr. u. 4–5. századot érintően egy temetőrészt sikerült feltárnunk 9 sírral. Két férfi, 3 gyermek és 4 nő csontvázas rítusú sírja látott napvilágot. A sírok különlegességét a késő római kortól eltérő K-Ny-i tájolás, valamint a mellkason keresztbe tett kezek adják. A viseleti tárgyak kivétel nélkül a késő római világot tükrözik. Nyitott végű, kígyófejben végződő, négyzetesen lapított végű bronz karperecet, jelentős mennyiségű paszta- és kőgyöngyöt, hagymafejes fibulát és cipőcsatokat találtunk. Feltártunk még egy római

kori anyaggal keltezhető sütőkemencét, valamint négy Árpád-kori sütőkemencét is.

HERBÁLY RÓBERT

119. Dunaújváros, Halász sor–Szent István utca–Táltos utca

(Fejér megye) B, Kú

2007. május 7. és július 31. között szennyvízcsatorna építését megelőző feltárást végeztünk a fenti utcák mintegy 575 m hosszú szakaszán. A terület a régészetileg igen jelentős Rácdomb aljában található. Sajnos ezen a részen sehol sem kerültek elő objektumok, leletek is csak javarészt a Táltos utcában voltak, de itt is teljesen keverve találtunk bronzkori, kora újkori és 20. századi kerámiát, valamint állatcsontokat. A Halász sor egy részén újkori feltöltés van, ebben természetesen szintén csak 20. századi kerámiatöredékek illetve állatcsontok voltak. A Halász sor nagyobb része, mely egykor a Duna árterülete volt, teljesen leletmentesnek bizonyult. A Szent István utcában szintén csak kevés újkori kerámia, állatcsont valamint egy 1890-es években készült érme került elő.

BUZA ANDREA

120. Dúzs, Kaposra-dűlő

(Tolna megye) Ó

2007. április 17. és augusztus 28. között régészeti szakfelügyeletet láttam el a 6532. sz. út 3+700–7+200 km-szelvény közti szakasz rekonstrukciójának földmunkálatainál. A kiviteli munkák során tett megfigyeléseink szerint az alábbi szakaszokon vannak régészeti lelőhelyek: a jobb pályában 6+200–6+380, a bal pályában 6+200–6+400 km-szelvényekben, illetve a bal pályában 6+480–6+660, jobb pályában 6+480–6+640 km-szelvényekig. Két helyen őskori településre utaló szórványos telepnyomokat figyelhettünk meg az útpadkában, illetve a környező területeken. Szemléink során régészeti leletanyag, illetve értékelhető jelenség alig került elő. Mindössze a jobb pályában a 6+580 km-szelvényenél került elő a felszínen egy kovapenge és 1 db mintegy féltényérnyi díszítetlen őskori edénytöredék.

SZABÓ GÉZA

121. Ebes, Zsong-völgy

(Hajdú-Bihar megye) U, Szk, LT, Sza, Kö

2007. augusztus 3. és október 17. között megelőző feltárást végeztünk a kiépítésre szánt (Hrsz.: 1058), 12 747 m²-nyi területen. A 2003–2004. évi előzményekhez igazodva folytattuk a stratigráfiai egységek, illetve az objektumok számozását. Idén 283 objektumot bontottunk ki. A feltárásra kijelölt terület a lelőhely ÉNy-i határára esett: ezt a határt az egykori vízfolyás a Zsong-ér medre képezi, mely felé a felszín határozottan lejt. Az ásatáson 5 időszak településének maradványait sikerült azonosítanunk.

A legkorábbi települést az *AVK késői időszakába* tartozó Észtár-csoport objektumai képviselik. Ebből az időszakból csak a kisebb-nagyobb amorf agyaggyerő- és/vagy hulladékgödröket sikerült megfigyelnünk. A település elhelyezkedésének legjellemzőbb vonása az, hogy a vízfolyás medrétől távolodva a neolit objektumok száma egyre csökkent, míg a meder közvetlen közelében tartható a legintenzívebbnek, sőt több esetben – feltételezhetően egyébként a szárazabb éghajlati periódus miatt – az időnként visszahúzódó, esetleg kiszáradó ér medrében is több ilyen objektum került elő. A települési objektumok mellett 5 KDK–NyÉNy tájolású csontvázas temetkezés is napvilágra került. Az egyik gödör betöltésében kibontott KDK–NyÉNy-i tájolású, jobb oldalára zsugorított egyén sírja mellett a gödör paticsos, sok kerámiatöredéket és állatcsontot tartalmazó betöltési rétegéből előkerültek egy másik ember bizonyos vázcsontelemei is, mely alapján ez esetben valószínűleg nem temetkezésre következtethetünk.

A *középső vaskorban* (Kr. e. 7–6. sz.) létesült szkíta település elemei is napvilágra kerültek, bár ebben az időszakban a település központi része a maitól 150–200 m-rel délebbre, a 2003. évi feltárási területen összpontosult, ugyanis ott kerültek elő a lakó és egyéb funkciójú félig földbe mélyített épületek. Az egyébként is igen laza szerkezetűként jellemezhető településnek ez itt egyértelmű perifériája volt, hiszen csak néhány kisebb tároló- és néhány nagyobb agyaggyerőgödör datálható erre az időszakra. Ezt követően a késő vaskor időszakában a kelták megtelepedésének nyomait is megfigyelhettük. A La Tène C időszakból előkerült egy ÉNy–DK-i tájolású, félig földbe mélyített, téglalap alakú épület (ház?), melyben tűzhelyre utaló nyomok nem, viszont É-i oldalán két kisebb tárológödör előkerült. A római császárkori szarmata falnak szintén nem erre a területre lokalizálható a centruma, ezt jelzi az a tény is, hogy mindössze egyetlen félig földbe mélyített, téglalap alakú házat sikerült idén kibontanunk. Az idén feltárt objektumok nagy része mégis erre az időszakra datálható. Sikerült feltárnunk egy téglalap alakú, aknaszerűen lemélyülő jégvermet és egy 1–2 éves kisgyermek sírját is, melyre egy kút betöltésének a felső részében bukantunk. Az eddig feltárt objektumok közül egyetlen olyat találtunk, amelyet – egy korongolt fazékperem alapján – a középkorra keltezhetünk.

DANI JÁNOS

122. Eger, Petőfi tér–Gólya utca–Frank Tivadar utca (Heves megye) Kú

2007 szeptemberében próbafeltárást végeztünk a területen, annak is a Gólya utca P/8. ház és a Bárány-uszoda közti részén. Ennek célja az volt, hogy a terület régészeti érintettségére nézve adatokat szolgáltatassunk. A korábbi történelmi szakirodalomból (Sugár István) feltételezhető volt, hogy a 16. sz. végén emelt városfalak keresztülvezetnek a területen, és amint arra az előzetesen készített

hatástanulmány (Fodor László) rámutatott, erre a terület É-i részén látszott a legnagyobb esély. Kutatóárkainkban olyan falat, mely az egykori városfallal lehetne azonosítható, nem találtunk, területünk feltehetően már kívül esett a városfalon. A 6471 hrsz. telken nyitott szondáinkból kiderült, hogy az iszapos altalaj változó mélységben, átlagosan 1,5 m mélyen jelentkezett. E fölött 17–18. sz. eleji leletanyagot (fehér anyagú, szalagperemes edénytöredékek, lábasok stb.) tartalmazó feltöltési rétegeket azonosítottunk. A területen előkerült házfalak mind ezekbe a rétegekbe voltak beleásva. Közülük a legrégebbi egy K–Ny-i irányú vékony fal, melynek járószintjét kevés 17–18. századi leletanyagot tartalmazó réteg takarta. A terület ÉK-i sarkában egy – bélyeges téglák alapján a 19. sz. első felére, közepére keltezhető – pincét találtunk, ennek feltöltése után épült az a fal, mely a területünket É-ről lezárja, nagyrészt a mai kerítés nyomvonalán. A többi alapfal is mind az évekkel ezelőtt lebontott, itt álló házakhoz tartozott. Dél felé haladva a 6472/2 hrsz. telken húzott szondánkban a 17. századi leletanyag már alig volt, a 19. századi feltöltés megvastagodott. A Szarvas tér felé eső telkek közül csak a 6470 hrsz. telek (Szarvas tér 2.) területére tudtunk bejutni. Az itt húzott kutatóárkokban egy nagy beásás mutatkozott, ennek betöltése szintén 17–18. sz. eleji. A lakóház alatti pince É-i részét is szemrevételeztük, de abban korábbi, esetleg a városfalra utaló részletet nem fedeztünk fel.

FÜLÖP ANDRÁS

123. Egyházashetye, Malomszeg-dűlő

(Vas megye) B, V, N, Á

Egyházashetye határában, az Egyházashetye–Boba közötti műúttól É-ra, a Malomszeg-dűlőben épülő szennyvíztisztító telep területén 2007. június 5. és július 9. között végeztünk megelőző régészeti feltárást. A szennyvíztisztító 50×50 m-es területén (illetve az út felé csatlakozó mintegy 10×14 m-es bevezető szakaszon 58 régészeti objektumot tártunk fel. A lelőhelyen késő bronzkori, kora vaskori, késő római kori népvándorlás kori és Árpád-kori települések részletét tártuk fel.

A *késő bronzkori* objektumok a feltárt terület É-i részén helyezkedtek el. Egy nagyméretű, igen nagy mennyiségű leletanyagot, főként kerámiatöredékeket tartalmazó szemetesgödört, és egy 3 m mély, tölcséres szájú, hengeres aknájú kút tártunk fel, alján egy össze-roppant nagyméretű edény darabjaival. A kút betöltéséből egy nagyobb méretű famaradvány is előkerült. Egy másik bronzkori kiöblösödő vermet a 49. sz. Árpád-kori kút bontása közben tártunk fel.

A feltárt objektumok jelentős része a *kora vaskorba* tartozik. Kisebb-nagyobb, hulladékkal feltöltött gödrökön kívül két, négyszögletes, földbe mélyített, de cölöpszerkezet nélküli illetve egy nagyméretű, cölöpszerkezetes épületet találtunk a korszakból.